

't Spyckertje

Koninklijke Heemkundige Kring Essen vzw

Karrenmuseum Essen vzw

't Karwie

Secretariaat: HEEMHUIS, Moerkantsebaan 48, 2910 Essen

Tel. 03/667.73.90 - Fax 03/677.11.42 - e-mail: heemhuis@skynet.be

4de trimester 2010
25te jaargang n° 4

Verschijnt driemaandelijks
Afgiftekantoor 2910 Essen 1

"Drukwerk aan verlaagd tarief"

Verantwoordelijke uitgever: Koninklijke Heemkundige Kring Essen vzw
Heemhuis
Moerkantsebaan 48
2910 Essen

Afgiftekantoor: 2910 Essen 1

België - Belgique
P.B. - PP
2910 ESSEN
BC 30355

'T SPYCKERTJE

Driemaandelijks tijdschrift van de
Koninklijke Heemkundige Kring Essen vzw

4de trimester 2010

25te jaargang n^o4

BESTEMMELING:

Indien onbesteld gaarne terugzenden aan: Koninklijke Heemkundige Kring Essen vzw
Moerkantsebaan 48
2910 Essen
Tel. 03/667.73.90 - Fax 03/677.11.42
e-mail: heemhuis@skynet.be

't Spyckertje

Aanwinsten in de heemkundige bibliotheek	47
Voorstelling boek «Essen in beeld»	48
Het is weer voorbij, die mooie zomer	49
Werkgroep genealogie	51
Opening tentoonstelling fietsen, 2 juli 2010	52
De Zomerse - Zondagen van 2010	53
Vrijwilligers zijn onmisbaar	55
Week van de smaak 2010	56
Karrenmuseum Essen vzw zoekt	56
De voerman - 1. Van Loon	56

Elk weekend werden de paarden geroskamd, de hoeven proper gemaakt en ingewreven met lijnolie, en om de maand werden ze opnieuw beslagen. Onder elk ijzer werden 3 (1 vóór en 2 achter) extra plaatjes van ongeveer 3 cm op 2 dik gesmeed, zodat het beslag iets langer kon meegaan.

Bij glad weer in de winter werd het paard scherp gezet: het kreeg ijzeren tappen in de hoefijzers gedraaid. Dit kon ook onderweg gebeuren. De paardenhoef werd dan omhoog getrokken tot op de knie van de menner, de gaten waarin de tappen werden gedraaid moesten eerst met de punt van de sleutel worden proper gemaakt en dan ingedraaid. Bij verse sneeuwval kleefde de sneeuw aan het wiel en moest de voerman wachten tot er enkele camions over de sneeuw waren gereden, zodat die niet meer aan het wiel kleefde. Ondanks al die verzorging stierven toch 2 paarden; een flinke aderlating.

's Zondags werd paardengetuig gepoetst of wagens gesmeerd.

Frans vertelt dat hij elke week met de 2 wagens zo'n 8 tot 9 ton veevoeders ophaalde en verdeelde onder de boeren. Bij winderig regenweer of mist was het een gevaarlijke klus: de verlichting van de wagen waaide uit of was niet te zien.

En was er eens minder werk dan kwam wel een verhuis om de hoek kijken.

Loon kende vader Louis niet. 's Zondags kregen ze 100,-Fr en daarmee was de zaak vereffend.

In januari 1957 werden de paarden aan de kant geschoven en kocht Willy een tractor: Fordson Major met een tandemasser achter. Frans zag dit niet meer zitten, en ging werken in de bouwsector.

De technische controle gebeurde aan het gemeentehuis. Een streep op de muur aan de brandweerkazerne liet zien of de lichten goed afgesteld stonden. De toestand van de rem-

men werd gecontroleerd door de streep op de grond die achterbleef als de tractor remde.

Enkele jaren na de tractor kocht Willy een occasie DAF vrachtwagen voor 6 ton. Hij moest daarmee dan een keertje meer heen en weer rijden. In 1970 kwam een nieuwe Ford op het erf staan. 300.000,-Fr weet hij nog, en de kipbak erop kostte 99.000,-Fr; maar hij kon daarmee ook koude asfalt vervoeren voor de gemeente om er wegen mee aan te leggen. Hiertoe werd de laadbak eerst flink ingeborsteld met mazout, en 's avonds werd hij weer met mazout proper gemaakt.

Willy zocht zijn weg verder in het vervoer, en reed af en aan naar Merksem. Was dit werkje geklaard, dan had hij bestelbonnen voor potas dat hij aan de dokken moest ophalen en naar de boeren brengen. In het bietenseizoen reed hij droge pulp aan, en in de zomer haalde hij afval van de conservenfabriek (Piccolo) in Stabroek op om het naar vetmesters te brengen.

Eens kwam hij met volle vracht in Kalmthout aan het station, als plots de slagbomen dicht gingen. En aangezien de wielen nog niet geremd werden zoals nu, begon het hele gevaarte te slingeren. Gelukkig kwam er geen tegenligger en kon hij nog net de zijstraat vóór het spoor indraaien.

Dan kwam een Magirus vrachtwagen, en echtgenote Maria nam een deel van het vervoer voor haar rekening. Even vlot ging zij onder de zak over de smalle zoldertrapjes of ladders. In 1998 liep de overeenkomst met BB af en Willy vond het genoeg. Hij werkte nog enkele jaren bij Koremans voor landbouwvervoer.

Sinds 2003 genieten ze beiden van een rustig bestaan, en vraag hen hoe het vroeger was: de uren zullen voorbij vliegen...

*naar het verhaal van
Frans en Willy Van Loon,
door Ludo Kerstens*

een ven aan de Essensteenweg, en dan ging de tocht weer verder naar Achterbroek. Hier werd gerust bij Jos Kerstens of Plien Geysen om paarden en voerlui hun dorst te laten lessen. En rond 17 uur kon thuis uitgespannen worden.

De uitvoer naar de boeren gebeurde met een kleinere wagen of gerij, en het leeggoed, de jute zakken, werden mee teruggenomen. De levering gebeurde tot op zolder.

Was de uitvoer voor de Boerenbond gedaan, dan werd mijnhout gereden.

Wynand van Diest kocht bomen op tussen Polygoon en Achterbroek. De betaling van het vervoer gebeurde per geschatte sterve: de omtrek van de boom werd op ooghoogte gemeten, de schatter keek even naar boven voor de lengte zonder top, en de berekening was gemaakt.

De bomen werden geveld door Frans of Jef Wagemakers, Lambrechts en Brouwers, vierkant ontschorst en kruiselings in de meten gelegd. Hier werden de eerste bomen op de wagens geladen en half geladen werd op de dreef de wagen verder volgestapeld. Gevaarlijk werk: dan bleef de boom haperen achter een stronk, dan bleef de menner zelf haken in de dorens of struikelde hij over een tak, dan brak een streng...

De boom werd geladen met de top naar achter op het eind van de wagen en vastgezet tussen de opstaande staken. De wagen werd een eind verder gereden en uiteindelijk moest het laatste stuk vooraan op de wagen getrokken worden. Deze bomen werden naar het station in Heide vervoerd, waar ze in stukken van 1,5 of 2 meter handmatig op de treinwagon werden gestapeld en naar de mijnen vervoerd. 's Avonds bleven de paarden logeren aan de Kruisstraat op de boerderij Dirven, zodat een paar uren tijd gewonnen werd om 's anderendaags verder te werken.

Ooit gebeurde het dat Frans 's morgens vroeg naar Merksem vertrok, een tukje deed op de

wagen en wakker werd in een dreef waar ze de week voordien bomen gehaald hadden. De paarden waren ervan uit gegaan dat ze weer bomen moesten halen, en daar stond de voerman, midden in een dreef en met twee wagens achter zich aan. Probeer maar eens te draaien...

In de herfst werd er ook een samenaankoop van kolen georganiseerd door de Boerenbond. De voerman moest dan rijden tot bij Galloria op de Noorderlaan in Antwerpen. Kolen werden vervoerd in kleine zakken, maar ook 50 kg en niet dicht gebonden. De zakken werden rechtstaand vervoerd, en drie hoog gestapeld. Later werden de kolen aan het station opgehaald en naar de kolenboer gebracht om op te zakken, en vader Louis kreeg het van Meester Tireliren gedaan dat zoon Willy af en toe een halve dag kon spijbelen in ruil voor een stukje van het varken... Willy mocht dan de hele tijd de zakken openhouden, en kwam 's avonds even zwart als een kool thuis. Geen gezond werkje, maar veel leuker dan in de klas zitten. De paarden, het getuig en de wagens werden prima verzorgd, dat was immers hun boterham.

Frans vertelt dat vader Louis tot 6 paarden kon stallen, en allemaal ruïnen. Ooit had hij een merrie, maar die stierf aan koliek. Veearts Renneboog stelde als diagnose dat het paard niet urineerde in het getuig, en omdat de rit te lang duurde, stapelde de urine zich op en werd het paard ziek. Om koliek tegen te gaan had Louis altijd een fles elixir voor het paard klaar.

Louis leerde zijn zonen ook dat je een paard altijd moest aanspreken als je het benaderde om er zeker van te zijn dat het niet zou verschrikken bij een aanraking. Hij zei dan: "met een kwaai paard ben je voorzichtig, een braaf paard slaat je dood".

Hij kocht zijn paarden als ze zo'n 5 jaar waren, en na 10 jaren dienst werden ze verder verkocht aan een boer of voor de slachtbank.

Aanwinsten in de heemkundige bibliotheek

Dansen uit Essen

Onderwerp: oude gildendansen, zoals de kadril, klepperwals en kribbel,

worden met tekst en figuren toegevoegd.

Een uniek document.

Aanleiding: op 9 mei 2010 werd Jan Nelen na 9 jaar koning, aangesteld als eerste keizer in de bijna 500 jaar geschiedenis van de Sint-Sebastiaansgilde.

Een mooie gelegenheid om het boek uit te brengen.

Een uitgave van: de Koninklijke Sint-Sebastiaansgilde en het Instituut voor Vlaamse Volkskunst.

Kan ik het le(z)(n)en?

Het boek staat in de heemhuisbib.

Speeltuin Vrouwenhof

Onderwerp: Het hoofdartikel van het tijdschrift van de Roosendaalse heemkring gaat over de geschiedenis van de speeltuin het Vrouwenhof. Deze speeltuin werd in 1948 geopend.

Verplichte kost voor elkeen die hier ging schommelen.

Aanleiding: geen specifieke aanleiding. Sterk onderwerp omdat de herkenbaarheid erg groot is. Wie is hier niet geweest?

Een uitgave van: De Vrijheid van Rosendale van de gelijknamige heemkring. Verschijnt twee keer per jaar.

Kan ik het le(z)(n)en?

In de heemhuisbib
of draai 0165 552 983.

Hou toch die Belgen tegen aan de grens!

Onderwerp: de elektrische draadversperring aan de Belgisch-Nederlandse grens tijdens de Eerste Wereldoorlog.

Artikel in het jaarboek 2009 van de Ghulden Roos.

30 tot 40.000 mensen maakten de overtocht. 500 tot 1.000 haalden het niet en stierven.

Aanleiding: auteur professor Alex Van-neste bereidt een boek voor over dit onderwerp.

Een uitgave van: Stichting De Ghulden Roos Roosendaal.

Kan ik het le(z)(n)en?

In de heemhuisbib
of draai 0165 536 916.

Jan Suykerbuyk

Voorstelling boek "Essen in beeld"

Op **zaterdag 16 oktober** stellen de cultuurraad, de Stichting Heidebloempje en de Heemkundige Kring het **fotoboek "Essen in beeld"** voor. Deze voorstelling gaat door in CC De Oude Pastorij in Essendonk.

In dit boek worden de mooiste en de meest relevante foto's samengebracht die in 2009 werden opgeladen op de website www.esseninbeeld.be.

Het 128 bladzijden tellende fotoboek brengt liefst 600 kleurenfoto's van 156 verschillende fotografen samen. Een uniek gegeven en een prachtig boek dat alleen maar in waarde zal toenemen.

Om 10 u vindt de feestelijke overhandiging van het boek aan de burge-meester plaats, ondersteund met beeld en poëzie, en gevolgd door een kleine receptie. Iedereen is welkom.

Vanaf 11 u kan men het bestelde boek in de Oude Pastorij afhalen of er één kopen.

Er zullen een aantal inkijkexemplaren liggen waar men zonder verplichting in kan bladeren. Wie weet staat uw foto, uw vereniging of uw kleinkind erin?!

Tot 10 oktober kan u het boek bestellen door storting van 16,50 EURO op nr 779-5944578-64 van de vzw Essen 850 jaar, met vermelding van naam en adres. Als u 25 EURO stort, krijgt u het boek ook thuisbezorgd.

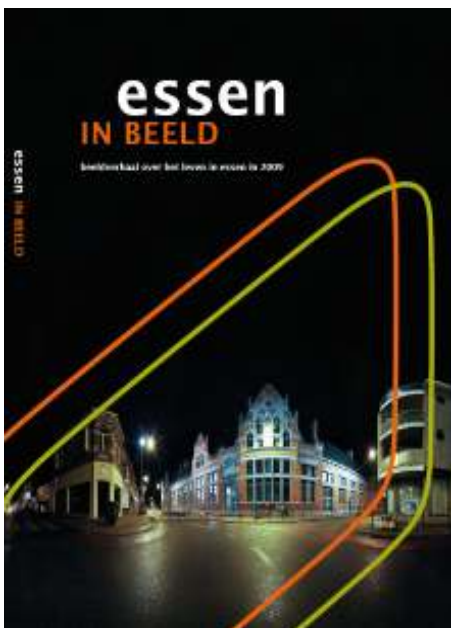
We raden aan om niet te lang te wachten, want de bestellingen lopen vlot binnen.

Zo zijn eind augustus meer dan 450 van 750 exemplaren gereserveerd. En dat terwijl niemand het boek al gezien heeft!

Na 16 oktober kan men het bestelde fotoboek afhalen in het Heemhuis (Moerkantsebaan 48) of bij de Cultuurdienst in het gemeentehuis.

Zolang de voorraad strekt kan ook wie geen boek besteld heeft er daar één kopen.

Rudi Smout

De voerman - I. Van loon

Even na de eeuwwisseling, 17 oktober 1901, werd Louis Van Loon op het Spijker geboren, en zeker zag hij regelmatig voerman Peeters (zie De Spycker 2011), die naar Antwerpen trok. Toen Louis huwde, betrok hij met zijn vrouw, Elisabeth Palings, het oude vorstershuis op de hoek van de Watermolenstraat en de Melkerijstraat. Hij begon zachtjes aan een flink landbouwbedrijf, met enkele koeien en een zwart paard.

Jef Hensen, de begrafenisondernemer in het dorp, had een lijkwagen en Louis zorgde voor de zwarte paarden.

Dat werd stilaan het begin van zijn voermans loopbaan. Hij reed dan als bode op Antwerpen naar de Paardenmarkt met voertui als John Brouwers, Jan Herreygers en Adriaan Van Hees. Elke week werden de bestellingen verzameld en thuis bezorgd.

Ondertussen groeide de Boerenbond ook in Essen, en er kwamen zaakvoerders als De Schepper en Costermans, en op enkele plaatsen was dit de koster van de parochie. Zij namen bestellingen van veevoerders op bij de boeren en kwamen bij Louis Van Loon en Jef Goorden terecht voor het wekelijks vervoer vanuit Merksem naar de boer. Van toen af reed hij nog slechts eens per 14 dagen naar Antwerpen.

Hij kocht een huifwagen, met vooraan een bak waar de menners op zaten, en waarin hun knapzak, een deken voor de koude en een paar persoonlijke spullen werden opgeborgen. Aan de zijkanten van de bak werden laadspinnen bevestigd, zodat, wanneer de bak volgeladen was, ook boven de wielen kon gestapeld worden. Ook het achterspon kon opengeklapt worden voor lading, maar dit werd zelden gedaan. Onder de wagen hing een grote bak, met daarin het paardenvoer en eventueel producten, die niet in de gewone laadruimte konden of mochten vervoerd. Daarachter werd een

platte wagen extra aangepikt zodat tot 8 à 9 ton kon geladen worden. Vooraan hingen 2 petroleumlantaarns met wit licht, achteraan 2 met rood licht.

De paarden waren zware brabanters, en bijna altijd ruinen. Het linkerpaard was het handpaard, en hiermee bestuurde de menner de wagen, rechts stond het roeipaard, iets korter ingespannen en de lent werd aan de aansklippel of de zwing bevestigd.

Het gezin Van Loon breidde uit met 3 zonen en 1 dochter: Jozef, die al vroeg stierf, Frans, Willy en Maria.

De oorlogsjaren kwamen eraan, en overal werden de paarden door de bezetter opgeëist. Louis had echter zijn paarden nodig om zijn werk te doen, en als tegenprestatie werd hij ingezet om verplicht vervoer te doen zowel wapentransport als keukeningrediënten en brood. Ondertussen groeiden Frans en Willy, en een dag lieten ze trots zien 50 kg naar boven te kunnen dragen. "Daar krijg je nog spijt van" zei Jan Herreygers dan. En amper de school ontgroeid zat Frans samen met Sooi Van Dorst op de bok van de wagen richting Merksem.

Elke woensdag rond 23 uur vertrokken ze met een lege wagen, zodat ze om 5 à 6 uur aan de laadkaai waren. Terwijl de wagen geladen werd kregen de paarden eerst drinken, en dan eten: een flinke schep haver, melasse en hooi. Eenmaal geladen vertrok het stel terug naar huis. Bij het aanzetten spanden de paarden de kettingen strak en kaakte het gareel, maar, op gang getrokken bolde de wagen bijna van zelf. In Brasschaat, aan café "De Kroon" werd gerust en de paarden werden weer gevoederd. Het was oppassen geblazen op de Bredabaan. De menner moest de tramsporen mijden om stukken aan de wielen te voorkomen. In Polygon kwam de douane een kijkje nemen of er geen smokkelwaar tussen zat. Bij heel warm weer lieten ze de paarden ook nog drinken uit

Week van de smaak 2010

Waar kan een mens meer van genieten dan van een smakelijke maaltijd en goede muziek?

De gemeente Essen, in samenwerking met de Koninklijke Heemkundige kring, doet dit jaar mee aan de "Week van de smaak".

Het gastland is **Spanje** waar menig-een graag heen gaat voor de zon en het lekkere eten.

Maar weten we nog wel wat de invloed van dat land ooit is geweest in onze eigen gemeente? De totale vernieling in 1586? Of de Spaanse erfenisoorlog in 1700?

Dit en nog veel meer komt u te weten door deel te nemen op **vrijdag-**

avond 19 november aan een korte wandeling met verhalen van Maria Gommeren.

Nadien is er voor iedere deelnemer een hapje paella en een glaasje Cava voorzien, opgediend door onze burgemeester Gaston en twee ex-burgemeesters Herman en Frans, terwijl u luistert naar Spaanse gitaarmuziek van Kris Doms.

Wilt u daar graag bij zijn?

Graag **inschrijven voor 14 november 2010 in het Heemhuis**, Moerkantsebaan 48, Essen.

Kostprijs 6 • per persoon.

Vertrek om 19.30u aan de kerk van Essen Hoek.

Karrenmuseum Essen vzw zoekt...

Mensen die een beetje tijd over hebben, mannen en vrouwen.

Mensen die zich graag nuttig maken en daar geen geld voor hoeven te hebben.

Mensen die er van houden om in een mooie omgeving en tussen bijzondere voorwerpen samen met andere geïnteresseerden een hobby uit te oefenen.

Mensen die: graag onder de mensen zijn, handig of onhandig zijn, een leeg uurtje willen opvullen met datgene

waar ze goed in zijn, zelf willen bepalen hoe lang of hoe hard ze willen meewerken, van geschiedenis houden of het goed kunnen uitleggen.....

Voldoet u aan één of meerdere van deze gegevens dan hebben we u nodig als vrijwilliger in het museum.

Info: vaste werkdag dinsdag tussen 9 en 12u, of tijdens de kantooruren in het Heemhuis aan de Moerkantsebaan 48 in Essen. 03/667 73 90.

Het is weer voorbij. die mooie zomer ...

Bij de horeca en de festivals, voor de Cooks en Neckermannen heeft de zomer een meer dan goed rapport gehaald: de sportliefhebber gaf een masterdiploma.

Voor zover de kennis reikt, klom bij de Giro, de Ronde van Frankrijk, de Vuelta en menig binnenlandse koers de barometer naar helse temperaturen.

U.S.Open, Roland Garos en Wimbledon hadden geen klagen, de beste won onder een stralende zon!

Het W.K.Voetbal in Zuid-Afrika met zacht winterweer bracht beroering onder de fans; het is de dweper eigen, bij wijze van spreken, ademloos de wedstrijd te volgen en begeistert te twisten of een doelpunt in of uit is. Wat een geluk die kijkkast in de kamer, dat mag een breedbeeld zijn of een overjarige vierkante zwarte blok, de magie is aanwezig, men zit eerste rang. Het digitale tijdperk kent geen grenzen: met een tikje verbeelding kan men de winnaar de hand schudden, tranen van geluk deppen, zo close zijn de beelden die voorbischuiven.

Net gemist? Géén nood, 's avonds komt de zege nog tweemaal in beeld, rustig besproken, aan de nachtrust mag niet getornd worden. 's Anderendaags moeten spelers én kijkers met een fris hoofd de arena in!

Mocht u liever niet in die roes meegaan, de volgende morgen rest een volledi-

ge sporteditie bij de gazet met verse foto's van de ongelukkige val, de tackle of de ace die uw favoriet overkwam. Tot nu toe heeft men de digitalisering, dankzij de satelliet, 'stevig onder de knie', de hacker buiten beschouwing gelaten.

Vijftig jaar geleden, toen de dieren nog spraken, golfde al het moois over sport en spel via de radio de kamer in, onder doodse stilte, zeker het laatste half uur van de Ronde.

Het was niet iedereen gegund een hele etappe te beluisteren, het eigen werk ging altijd voor! Die twee zaten elkaar dikwijls in de weg, maar de klant was koning!

De oplossing kwam boven!

Een fiks uur na de aankomst van het peloton snorde, iedere dag, een wankel vliegtuigje laag boven Essen, dropte op de afgesproken plaats een pakket krantjes en verdween in het niet.

De verdelers lagen op vinkenslag, fiets en toeter bij de hand, en racete met de buit in het verlengde van de tour, Essen in.

Op het geluid van toet-toet gingen de deuren open. Men kocht de overwinning op papier en trok zich, blij met de schat, terug in huis. Zonder tijdverlies en voor enkele duiten het spektakel in de handen houden dat was grenzen overschrijden en in alle eerlijkheid weten wie de gele trui over zijn hoofd mocht trekken.

Een tekening (zwart-wit) in de linker of rechter benedenhoek, afgietsel van een typisch touraspect maakt het geheel compleet. De prent sprong uit zijn voegen: omstuwd door een karavaan reporters staarde de karikaatuur 'PIPS', de hoofdfiguur, naar zijn fiets, een hopeloos wrak. De volgende dag droeg 'PIPS' een krans voor een bijna overwinning: 'PIPS' het mid-

delpunt in goede en kwade dagen. Tussen al die lijnen en krullen lag, stond of liep een muis, een zoekplaatje dat nadien van harte aan de kroost werd overgelaten.

Nu heeft ieder huis zijn eigen muis ... Soms een zegen, soms een kruis ...

Elly de Bruijn

Het Karrenmuseum vzw. dankt de sponsors

Vrijwilligers zijn onmisbaar

In haar vrije tijd schildert ze graag en stelt ze regelmatig haar werken tentoon, samen met haar kunstvrienden. Dit talent kwam goed van pas toen ze een winter lang samen met Rinus heeft gewerkt aan de beschildering van het bovenzeil van de gerestaurerde kiosk.

Lisette is nog steeds actief betrokken bij K.A.V. Essen waar ze 30 jaar reisleidster is geweest.

Rinus kwam in 1995 als arbeider in het museum.

Tot die tijd was hij vrachtwagenchauffeur bij een Essense firma geweest. Het restaureren van karren werd hem geleerd door de vroegere conservator Lode Jordaens. Zo heeft Rinus heel wat museumstukken weer hun oude waarde gegeven.

In 2003 liet zijn gezondheid het afweten en moest hij stoppen met werken.

Sinds zijn pensioen is hij weer zeer regelmatig op het terrein aanwezig ondermeer als "zageman" in de letterlijke zin, om de boomzaagmachine te laten werken, of om samen met Lisette op zondagnamiddag toezicht te houden in de loodsen.

Allebei hebben ze hun hart verloren in het museum waardoor vrijwilligerswerk méér dan een hobby is geworden.

Maria Gommeren

Van Lisette Van den Eynde en haar man Rinus Mens kan echt gezegd worden dat ze een stuk van het museum zijn.

Meer dan 30 jaar geleden werd Lisette er de eerste vrouwelijke gids, iets wat in die tijd nog niet zo vanzelfsprekend was. Ze werd degelijk opgeleid door de oude en doorwinterde garde. In al die jaren heeft ze aan honderden groepen uitleg gegeven, zowel aan scholen, bejaarden, verenigingen enz... Zo heeft ze heel veel mensenkennis opgedaan en interessante mensen ontmoet.

Toen ze eens een biljartclub gidste en vroeg of iemand een mes bij had om de scharensliep te demonstreren kwamen er prompt allerlei soorten uit hun zakken zoals zakmessen, knipmessen en stiletto's. Dat was even schrikken.

rook het voor het eerst sinds lang weer naar vers gebakken brood, gemaakt door Herman Peeters.

Zondag 25 juli werd alles naar boven gehaald wat maar gescherpt kon worden. De zeis moest gehaald worden, scharen en messen geslepen, zagen bijgevoerd, het maaimachines en de zaag geslepen.... want met bot gereedschap kan men niet werken. Bij de mobiele barbier was het aanschuiven om zich op de oude manier te laten scheren. De mannen gingen duidelijk van de warme doeken op hun gezicht, de olie, het schuim en de scherpe schaars, de vrouwen van het glatte gezicht van hun mannen....

Zondag 1 augustus. Onze jaartentoonstelling "Het loopt op wiel'tjes" ging over de geschiedenis van fietsen. Aansluitend kwam het idee om er een zomerse zondag aan te plakken. In samenwerking met toneelgroep Elck wat Wils werd de ronde van het Karrenmuseum gereden met de meest vreemdsoortige fietsen. Er waren er met twee sturen, een autostuur, twee voorwielen, rechts sturen is links draaien, een éénwieler, steps enz.... Het werd een ludiek geheel met een prijswinnaar op het schavotje en een bijpassende commentaar. Onze eigen Miss Kar Ellen mocht de beker uitreiken.

Zondag 8 augustus deden we "geLeerd". Deze zondag stond helemaal in het teken van de lederbewerking. Er werden demonstraties gegeven ondermeer het in - en uitspannen van een paard en het benoemen van elk stuk. In de smidse liet de zadelmaker en een boekbinder zien hoe ze hun

vak uitoefenden. In de themaruimte toonde een power point verschillende tuigen. Op het terrein werden riemen, tassen, zadels en andere voorwerpen gemaakt. Het was weerom een erg boeiende en "Leer"zame dag.

Zondag 15 augustus. Op deze moederdag lag het thema een beetje voor de hand. Hoe deden ze dat vroeger toch, die boerenvrouwen, die moeders met grote gezinnen.... Ze was een meid voor alle werk, waste met de hand, molk de koeien, maakte boter, kookte, zorgde voor een wintervoorraad aan eten, maakte en verstelde zelf de kledingstukken, voedde de kinderen op en had nog tijd om pannenkoeken te bakken. De verplichte zondagse rust werd gebruikt voor het lichtere werk als: kantklossen, borduren, spinnen of breien, onder het genot van koffie met een zelfgemaakt advocaatje. Om de moeders te vieren schonk het Karrenmuseum hen een gratis pannenkoek en een roos.

Zondag 22 augustus. Het thema van deze dag was "Als nieuw", conservatie en restauratie, en begon om 10u met een forum voor erfgoedverenigingen waarin enkele andere musea hun projecten kwamen voorstellen. Daarbij lichtte Marin Menu het nog lopende verfproject van het Karrenmuseum toe.

Na de middag toonden ondermeer de Katoennatie, De Botermolen van Keerbergen, het Tram en autobuseum van De Lijn, en het stoommuseum van Maldegem hun werken en legde hun methoden uit. Het Karrenmuseum stelde de meest recente restauraties voor namelijk de kiosk en de Kar van Blanche.

Met 420 bezoekers was het weerom een geslaagde zondag.

Maria Gommeren

Werkgroep genealogie

Ben je ook geïnteresseerd in wie je voorouders zijn ?

Wil je te weten komen of een naamgenoot ook (verre) familie van je is ? Heb je zelf al wat onderzoek verricht en wil je graag informatie uitwisselen met andere stamboomliefhebbers ?

Kom dan zeker eens naar een vergadering van de werkgroep genealogie. De werkgroep genealogie heeft de laatste 20 jaar al heel wat Essense families uitgespit, er blijven er nog veel te gaan.

Wanneer komen we samen?

4 x per jaar: de derde donderdag (*) van maart, mei, september en november. (*) indien dit een feestdag is, dan wordt de datum aangepast.

Welke families bespreken we in 2010?

Reeds besproken

18 Maart 2010: Augustijns, alias de Bie (deel 2)

20 Mei 2010: Delien

16 September 2010: Van Hooijdonck I

Gepland

18 November 2010: Van Hooijdonck II

Praktisch

Waar?

Mariaheem

Rouwmoer, 4 te 2910 Essen, België

Hoe laat & verloop van de vergadering?

Je hoeft je niet vooraf aan te melden, de deur staat open vanaf +/- 19:30u. De bijeenkomsten beginnen om 20u. Na enkele mededelingen volgt de bespreking van de genealogie van de familie door een lid van de stuur-

groep. Hier kan iedereen aanvullingen en verbeteringen inbrengen. We doen dan ook een oproep om je gegevens over de besproken familie mee te brengen naar de vergadering. Nadien is er gelegenheid tot het leggen van contacten en het uitwisselen van informatie.

Einde van de vergadering: rond 22u.

Kosten?

Geen, behalve:

- indien je een afdruk van de genealogie van de besproken familie wenst (dit is handig om de bespreking te volgen): 2 •

- consumptie van koffie, frisdrank of een biertje aan democratische prijs
Geïnteresseerd?

Bezorg vrijblijvend je naam + mailadres aan : r.costermans@skynet.be
Je ontvangt dan vooraf nog een uitnodiging met de datum van de bijeenkomst en de familie die besproken wordt. Ook zonder zo'n uitnodiging is iedereen met interesse welkom. We hopen je op één van onze besprekingen te mogen verwelkomen !

Reeds besproken families?

Een groot aantal van de families die in de afgelopen 20 jaar onderzocht en besproken zijn, zijn te raadplegen in de bibliotheek van het Heemhuis (Moerkantsebaan 48, Essen). In het Heemhuis kunnen de parochieregisters van Essen met bijbehorende klappers (1605-1802) geraadpleegd worden, alsook kopieën van de Burgerlijke Stand van Essen (tot 1900).

De stuurgroep genealogie

Opening tentoonstelling fietsen. 2 juli 2010

Soms vraag ik me af hoe het zou zijn om teruggeflitst te worden in de tijd, naar een ver of minder ver verleden om dan te kunnen ervaren wat het is om als vrouw in een andere tijdperk te leven.

Neem nu zo'n 150 jaar terug, toen de fiets in het straatbeeld verscheen. Op de gewone burger moet het een revolutionaire indruk hebben gemaakt. En het werd nog erger toen ook vooruitstrevende vrouwen het waagden om de tweewieler te gaan berijden.

Er werd wel gezegd: "Wielrijden is een schone zaak en geeft de mensheid veel vermaak" maar dit gold alleen voor de mannelijke helft van de bevolking, en dan nog enkel voor de betere klasse.

De maatschappij behoorde toe aan de mannen, en de vrouwen speelden er eeuwenlang een ondergeschikte rol in.

Zelfs enkele tientallen jaren geleden was het niet ongewoon dat oudere dames in de steden niet geleerd hadden om te fietsen. Dit had te maken met normen van fatsoen en eerbaarheid. Het paste niet volgens de toen gebruikelijke maatschappelijke regels.

Fietsers werden op het einde van de 19^e eeuw gezien als verstoorders van de landelijke rust en ze betekenden een gevaar voor de bevolking.

Zeker voor de dames wiens gezondheid het zou schaden. Ze zouden er onvruchtbaar door kunnen worden waardoor de mensheid zou uitsterven, dacht men.

Lange tijd bleef het voor hen een taboe. Het werd gezien als onzedig en een bedreiging voor het bestaande rollenpatroon.

Enkel zeer vooruitstrevende en onfatsoenlijke vrouwen waagden zich er aan.

Vrouwen mochten of konden zich in die tijd letterlijk en figuurlijk niet vrij bewegen en zaten vast in hun strak aangesnoerde keurslijf.

Met hun grote hoeveelheid wijde rokken was het zo goed als onmogelijk om meer te doen dan voorzichtig en gracieus te stappen.

De stadsvrouw mocht enkel een wandelingetje maken in het park of op de boulevard, veilig onder haar parasol om niet te verbranden door de zon.

Een blanke huid werd gezien als een teken van welstand.

Enkel mensen die het land moesten bewerken waren gebruind.

De jonge vrouwen van de betere klasse hadden omwille van de omvangrijke kleding weinig beweging, maar wel het geld om een fiets te kopen. Een plattelandsvrouw had tijd noch geld voor dergelijke eigentijdse bezigheden.

In 1900 zei de Amerikaanse feministe Susan B. Anthony dat "de fiets de vrouwen meer geëmancipeerd heeft dan al het andere ter wereld".

De vooruitgang was niet tegen te houden en men ging over naar meer praktische en in de ogen van de zedenprekers, onfatsoenlijke kleding. De vroegste oplossing bestond er in om een koordje te bevestigen aan de zoom van de rokken en dit om de enkels te binden.

Later werd er aangepaste kleding op de markt gebracht.

Het leek op een rok maar was in feite een wijde broek en de draagsters kregen al snel de naam van "manwijven" te zijn.

Men sprak schande over de dames die zich zo op straat waagden en onbeschaamd daarbij hun enkels en onderbenen toonden.

Sindsdien is er een lange weg afgelegd, zowel letterlijk als figuurlijk.

De hedendaagse vrouwen fietsen, racen, mountainbiken enz... en ze zien er in hun strakke sportkleding net zo uit als hun mannelijk gezellen.

Maria Gommeren

De Zomerse - Zondagen van 2010

Net als de vorige jaren had het Karrenmuseum Essen vzw weer een goed gevuld programma in juli en augustus. Op die manier wordt getracht zo veel mogelijk het verleden te laten herleven op een soms speelse, soms ernstige manier.

Zondag 4 juli "Zondag houden".

Samen met de toneelgroep "Elck wat wils" gingen we net als vroeger in onze beste kleren met paard en kar naar het lof, werd er een kind gedoopt en was het feest met frikadellen, krieken en krentenbrood.

Tussendoor kon er genoten worden van vrolijke trekzakmuziek, of deden de feestvierders een dutje onder het toezien van meneer pastoor en zijn meid.

Zondag 11 juli werd op het terrein de Vlaamse feestdag gevierd. Gedurende twee dagen was er op het achterste terrein een feestelijke markt opgesteld, Fie-

sta Europa, die voor een zuidelijke vakantie sfeer zorgde. De meer dan 1500 bezoekers konden proeven en genieten van de meest uiteenlopende producten. Zondagmiddag werd gevuld met muziek van accordeongroep Hoger Streven en dans van de Sint-Sebastiaansgilde. Daarnaast was er een zeer gesmaakt optreden van de Antwerpse groep met Ed Kooyman, Herman Van Haren en Kandoris.

Zondag 18 juli was de oogst rijp en kon die worden binnengehaald. Onze eigen pikkers Jos en Ludo kregen assistentie van kenners van het vak zoals de 89-jarige Louis Cools die nog vlot de pik hanteerde en ons leerde hoe een "krombussel" werd gemaakt. Met paard en kar werden de graanschoven naar het terrein gevoerd en opgezet in een mooie rij om te drogen. In het recent gerestaureerde bakhuys